

Turhaa riskinottoa,

2006–2008

Kuolemaan johtaneet
moottorikelkka-
onnettomuudet

Suomessa moottorikelkkaonnettomuuksissa kuolee vuosittain toistakymmentä ihmistä. Millainen on tyypillinen kelkkaturma, ja miten suurta osaa alkoholi näyttelee onnettomuuksissa? Tutkijalautakunnat ovat selvittäneet tapausten taustat tarkasti. Niissä riittää opittavaa jokaiselle kelkkailijalle – ja vähän muillekin.

OLAVI LEMPINEN ja RAIMO HAAPANIEMI
KIMMO VIRTANEN, piirros

liikaa alkoholia

Vuosi 2006

1+2 Oli 6. tammikuuta. Matti (kaikki artikkelin henkilönimet muutettu) ajoi pimeässä joen jäällä kyydissään Eeva-vaimo. Heidän takanaan ajoi Juhani omalla kelkallaan. Seuruksen tarkoituksena oli mennä kyläilemään naapuriin muutaman kilometrin päähän. Jäällä oli sulia aukkoja, joista pulppusi vettä jään päälle. Juhani päätti kääntyä takaisin. Matti oli jo edellisenä vuonna ollut ensimmäisenä ajellessa heikoilla jäällä samassa paikassa. Hän jatkoi matkaansa. Matin ohjaama kelkka upposi sulaan. Matilla ja Eevalla oli päällä uudet puvut, jotka pitivät vettä ja kelluivat. Kova virta vei kuitenkin kelkan matkustajat jään alle. Matin veressä oli 1,2 promillea alkoholia.

3 Vain kahdeksan päivää 54-vuotiaan Matin ja 53-vuotiaan Eevan menehtymisestä oli 68-vuotiaan Tapion vuoro. Hän oli lauantapäivänä meren jäällä kokemassa verkkoja naapurinsa kanssa. Talvi oli alkanut sään puolesta leudosti. Homman hoiduttua miehet suuntasivat kelkoillaan eri suuntiin. Tapio ehti ajaa noin 400 metriä, kun jää petti. Lähellä ollut kalastaja näki tilanteen, mutta ei päässyt heikkojen jäiden takia tarpeeksi lähelle. Apu saapui 15 minuuttia myöhemmin, kun paikalle tuli hydrokopteri. Tapio saatiin pelastettua, mutta hänen sydämensä pysähtyi myöhemmin sairaalassa.

4 Kaksi viikkoa myöhemmin 28.1. tapahtumapaikkana oli jälleen meren jää. Seppo oli 3,54 promillen umpihumalassa. Hän oli ollut viettämässä iltaa tuttavansa mökillä, mistä hän lähti liikkeelle edellispäivänä lainaamallaan moottorikelkalla. Kuljettaja ajoi rannan suuntaisesti, oli pimeää ja satoi lunta. Viime hetkessä 54-vuotias kuljettaja havaitsi laiturin ja yritti väistää, mutta se oli jo myöhäistä. Seppo lensi törmäyksen heittäjänä keltasta ja osui pää edellä laiturin kiinnityspuomin käsikäyttöisen vintturin veiviin. Tutkijalautakunta arvioi törmäysnopeudeksi 50 km/h.

Jos 27 senttimetrin korkeudella jään pinnasta olleen 34 metriä pitkän laiturin sivulla olisi ollut heijastimia, olisiko noin vahvassa humalatilassa ollut kuljettaja havainnut sen ajoissa? Ja olisiko ajo siinä tapauksessa päättynyt johonkin muuhun esteeseen myöhemmin? Nämä jäävät arvailujen varaan. Tutkijalautakunnan mukaan suojakypärän käyttö olisi mahdollisesti pelastanut kuolemalta.

5 Neljäs vuoden 2006 kelkkakuolema tapahtui runsaan kolmen metrin levyisellä, lumisella yksityistiellä 15.2. Tuttavansa luota lähtenyt 47-vuotias Kimmo ehti ajaa 300 met-

riä, kun hän mäen päällä olevassa loivassa kaarteessa vasemmalle menetti kelkkansa hallinnan ja osui sivuluisissa oikeanpuoleiseen lumipenkkään. Kuljettaja lensi kelkan kyydistä ja törmäsi tien reunassa oleviin puihin jääden niiden väliin. Onnettomuus tapahtui päivällä, sää oli poutainen. Kimmon veressä oli alkoholia 1,3 promillea.

6 Kaksi päivää myöhemmin perjantaina illalla kuoli 26-vuotias Jukka, jolla oli alkoholia veressään 1,9 promillea. Nuoret miehet olivat viettämässä yhteistä iltaa meren saarella olevalla huvilalla. Jukka päätti esitellä ajoaan paikalla oleville tuttaville. Hän lähti illan pimeyteen ilman kypärää ja asianmukaisia suojavarusteita. Sivulliset arvioivat ajonopeudeksi noin 100 km/h. Jukka havaitsi noin 500 metrin päässä olevan saaren liian myöhään. Jarrutuksesta huolimatta kelkka törmäsi rantakallioon. Kuljettaja lensi yksitoista metriä iskeytyen kiviin. Tutkijalautakunnan arvion mukaan kypärän käyttö olisi saattanut pelastaa hänen henkensä.

7 Helmikuisen pimeän sunnuntai-illan sää oli kirkas. Jorma ajoi auraamatonta metsätietä pitkin kyydissään ystävänsä Kaarlo. Miehet olivat olleet Jorman mökillä ja päättivät lähteä huviajelulle. Loivassa alamäessä kelkka törmäsi lumen pinnasta noin 20 cm olevaan rautaketjuun. Ketju oli merkitty heijastamattomalla sinisellä ja vihreällä nauhalla. Ketju nousi kelkan etukatetta pitkin ylös ja osui kuljettajaa vatsaan. Törmäysnopeus oli noin 40 km/h. Kelkkaa kuljettanut 58-vuotias Jorma kuoli, kyydissä ollut Kaarlo ei loukkaantunut.

Ketjun virittäminen – varsinkin ilman heijastimia ja ennakoivia varoituskylttejä – on ajattelmaton teko. Tässä tapauksessa erikoista on kuitenkin se, että Jorma tiesi etukäteen ketjun olemassaolosta. Miksei hän havainnut sitä ajoissa? Selitys lienee yksinkertainen: hänen veressään oli 2,1 promillea alkoholia.

8 Maaliskuun 26. päivä koitui Heikin kohaloksi. Onnettomuus tapahtui pilvipoutaisella säällä sunnuntai-iltapäivällä. Nyt kysymys ei ollut viinasta vaan liian kovasta vauhdista. Heikki ajoi ensimmäisenä, perässä tuli Osmo. Moottorikelkkaura risteytyi vinottain noin 60 asteen kulmassa neljä metriä leveään jäätien kanssa. Kun Heikin kuljettama moottorikelkka kohtasi jäätien noin 30 cm:n korkuisen lumisen vastapenkan, 100–120 km/h vauhtia kulkenut moottorikelkka alkoi heittelehtiä ja sinkosi 45-vuotiaan kuljettajansa ilmaan. Heikki lensi lähes neljäkymmenen metrin päähän jäätien reunasta ja menetti henkensä. Lumipilvessä

perässä ajanut Osmokin lensi kelkkansa päältä, mutta hän loukkaantui vain lievästi.

9 Arvo löytyi keskiviikkona 12.4. Hän oli menehtynyt viikkoa aikaisemmin. Moottorikelkan 42-vuotias kuljettaja oli paleltunut kuoliaaksi. Arvo oli lähtenyt kavereiensa luota metsäkämpältä kohti kotia ja ajoi noin 50 metrin etäisyydellä vanhasta kelkkaaurasta. Kuljettaja ei ilmeisesti havainnut kaltiota eli sellaista kohtaa maastossa, jossa vesi nousee maan pinnalle ja virtaus estää sitä jäätyvästä tai pitää jään ohuena. Kaltioita on erityisesti Pohjois-Suomessa.

Toinen vaihtoehto on, että hän luotti jään kestävytyteen. Joka tapauksen kelkan toinen suksi meni jääpinnasta läpi. Kuljettaja lensi eteenpäin pois moottorikelkan päältä. Arvolla oli kuollessaan alkoholia veressään 1,8 promillea.

10 Seuraava onnettomuus tapahtui 26.4. klo 21. Ilkka ajoi ja Vesa istui hänen takanaan. Miehet olivat palaamassa Ilkan mökiltä, sää oli pilvipoutainen. Kelkkareitin virallinen viitoitus oli jo poistettu, koska kyseisellä paikalla veden virtauksen vuoksi jää heikkenee keväisin muuta järvaluetta aikaisemmin. Moottorikelkkaa kuljettanut 33-vuotias Ilkka huomasi nopeuden hidastuvan ja kelkan perän alkavan painua täyskaasusta huolimatta. Heikkotehoisella moottorilla varustettu kelkka vajosi yhä syvemmälle. Kun Ilkka tajusi tilanteen, hän hyppäsi sivuun yrittäen päästä kantavalle jäälle. Jää petti sielläkin, mutta hän pääsi vedestä ylös.

Takana istunut 44-vuotias Vesa jäi kelkan uppoamispaikalle jäiden sekaan. Hän ei osannut uida. Ilkka sai hälytettyä pelastushelikopterin kännykällään, mutta se ei ehtinyt ajoissa paikalle. Jos Vesalla olisi ollut kelluntapuku, hän olisi todennäköisesti pelastunut.

11 Kevätkauden viimeisin kelkkaonnettomuus tapahtui illalla 7.5. Ilpo ja Osmo lähtivät mökiltä liikkeelle. Tarkoituksena oli, että 52-vuotias Ilpo kokeilee ystävänsä Osmon moottorikelkkaa. Koeajo päättyi sulaan, miehet joutuivat veden varaan. Osmo pääsi ylös vedestä ja yritti auttaa Ilpoakin. Se ei kuitenkaan onnistunut. Ilpo menehtyi. Hänellä oli 2,5 promillea alkoholia veressään.

12 Vuoden 2006 viimeinen kelkkakuolema sattui 22. joulukuuta yöaikaan. Risto oli ollut istumassa iltaa kaveriopistoissa ja lähti 2,3 promillen humalatilassa ajamaan seutuetäällä pitkin, jota hän ehti ajaa noin 30 kilometriä. Runsaan kilometrin mittaisen suo-

Kelluntapuvustakaan ei ollut tässä onnettomuudessa apua. Virta tempaisi sekä kuljettajan että matkustajan jään alle. Molemmat hukkuivat.

ran jälkeen tie alkoi melko jyrkästi kaartaa vasemmalle. Risto ajoi kaarteeseen tien vasenta puolta. Sitten kelkka ohjautui yli keskiviivan, siitä noin 40 cm korkean aurausvallin päälle ja edelleen kokonaan ajoradan ulkopuolelle. Noin 30 metrin päässä kelkka törmäsi neljän metrin etäisyydellä tiestä olevaan puuhun. Tästä kelkka jatkoi ilmassa vielä kahdeksan metriä. 29-vuotias kuljettaja jäi makaamaan 3,5 metrin päähän puusta.

Vuosi 2007

1 Ensimmäinen onnettomuus tapahtui 6.1. pimeällä, sumuisella järven jäällä. Joukko nuoria poikia oli viettämässä lauanta-iltaa yhden pojan vanhempien mökillä. Viinaksia ei nautiskeltu. Pojat kävivät kokeilemassa paikalla ollutta voimakasmoottorista urheilukelkkaa jäällä vuoron perään. Kun tuli Hannun vuoro, hän pumppasi kaasua muutaman kerran ja lähti sitten voimakkaasti kiihdyttämään nopeutta. Hannu ei ollut aivan kokematon kuljettaja, sillä hänellä oli kelkka

itselläänkin. Hän tunsi myös paikallisen maaston ja olosuhteet, mutta pimeyden ja sumun takia hänen arviionsa suunnasta petti. Kelkka törmäsi erittäin suurella nopeudella 60–70 cm korkeaan rantapenkkaan. Siitä kelkka lähti kymmenien metrien ilmalentoon ja törmäsi rannalla oleviin puihin.

2 Seuraavan onnettomuuden, joka sattui lauanta-iltapäivällä 17.2., tapahtumapaikka oli virallinen kelkkareitti. Neljän melko kokeneen moottorikelkkaailijan seurue oli pitänyt tauon 50 kilometrin ajomatkan jälkeen ja oli paluumatkalla. Lumi pölysi, miehet pitivät 50–100 metrin etäisyyksiä toisiinsa. Ajoittain mentiin kovaakin. Mauri oli letkassa toisena, ja hän ajoi uudenmallisella, itselleen oudolla moottorikelkalla. Edessä oli loiva kaarre vasemmalle ja sen jälkeen oikealle, ajoalustassa oli kumpareita.

Mauri menetti kelkkansa hallinnan ja suistui reitiltä ulos vasemmalle. Lyhyen jarrutuksen jälkeen kelkka törmäsi pienessä sivuluisussa vasem-

malla kyljellään reitin reunassa olleeseen puuhun. 25-vuotias kuljettaja putosi kyydistä iskeytyen selkää edellä kymmenen metrin päässä olevaan toiseen puuhun. Tutkijalautakunnan mukaan Mauri olisi saattanut jäädä henkiin, jos hän olisi käyttänyt ajopuvun alla hyvän suojan antavaa niin sanottua turvapanssaria.

3 Vuoden seuraava moottorikelkkaonnettomuus ylittää käsitettävyyden rajat. Se tapahtui lauanta-iltana 3.3. kevyen liikenteen väylällä, jonne kelkkaa kuljettaneella 23-vuotiaalla Tuomaksella ei olisi pitänyt olla mitään asiaa. Oli alkuihla, sää poutainen ja kirkas. 1,64 promillen humalassa ollut Tuomas ajoi kevyen liikenteen väylällä kävelleen naisen päälle takaapäin. Oman kertomuksensa mukaan Tuomaksella oli nopeutta 60 km/h. Heijastavia vaatteita käyttänyt jalankulkija ei osannut varoa tilannetta.

Toimintamalliin kuului se, että sen enempää Tuomaksella kuin hänen takanaan istuneella Ristollakaan ei ollut kypärää päässä. He selvisivät

tilanteesta lähes säikähdyksellä. Kelkan terävät osat tekivät jalankulkijalle sellaisia vammoja, joita ei tässä kannata ryhtyä kuvailemaan. Törmäyksen jälkeen kelkka nousi vielä aurausvallin päälle ja kulki siinä kyljellään pysähtyen vasta 50 metrin päähän. Mikä olikaan ollut kelkan todellinen nopeus?

4+5 Maaliskuun viimeinen päivä koitui 77-vuotiaan lisäkin ja 76-vuotiaan Meerin kohtaloksi. He olivat olleet koko lauantaipäivän pilkillä toisen pariskunnan kanssa ja istuivat moottorikelkan vetämässä reessä, kun jää yllättäen petti viidenkymmenen metrin päässä rannasta. Kaikki neljä joutuivat veden varaan. Kelkkaa ajanut 57-vuotias Aulis yritti tehdä ajopuvustaan köyden saadakseen vanhukset avannosta, mutta ei onnistunut. Lisäksi ja Meeri menehtyivät.

6 Syyskauden ensimmäinen kuolemaan johtanut onnettomuus tapahtui 17.11. Sauli oli kelkkaillut yksin päivällä järvellä ja läh-

Kumartumalla ja hiljaisella nopeudella sillan alta olisi mahtunut. Kohtalo puuttui kuitenkin tapahtumien kulkuun julmalla tavalla. Isku oli niin raju, että kypärästä ei ollut apua.

▲ NUORI kelkkakuljettaja lähes-tyi matalaa sillan alustaa hiljaisella nopeudella, mutta kymmenen metriä ennen siltaa hän kiihdytti voimakkaasti. Lumipeitteessä oli kuitenkin pakkautunut lumikerros, joka toimi hyppyrinä. Kelkka lähti lentoon, ja kuljettaja iski voimalla päänsä sillan palkkiin.

tenyt uudelleen liikkeelle iltamyöhäisellä. Tapahtuman kulkua ei tarkemmin tiedetä. Kelkan 41-vuotias kuljettaja löydettiin hukkuneena seuraavana päivänä. Jään paksuus onnettomuuspaikalla oli vain kaksi senttiä. Saululla oli veressään 1,5 promillea alkoholia.

7 Oli lauantaipäivä 24.11. Tapahtumahetkellä oli jo pimeää, sää pilvinen ja tuulinen. Jään päällä oli viiden sentin lumikerros. Harri ja Veikko olivat ajaneet kelkkauraa pitkin noin 20 kilometriä. Sitten he saapuivat suuren järven pohjoispäähän. Miehet havaitsivat muiden kelkkojen valoja kauempana. Edellä ajanut Harri lähti ajamaan suurin

piirtein samaa linjaa, joka edellisinä vuosina oli ollut merkittynä moottorikelkkauraksi. Nyt merkkejä ei ollut. Veikko valitsi ajolinjansa lähempänä rantaa. Molemmat kelkat joutuivat sulaan. Syvä järvi ei ollutkaan vielä joka kohdasta jäässä.

Veikko pääsi juuri ja juuri pois hyytävistä vedestä ja selviytyi jään päälle. Kun hän ilman takkia ja jalkineita hoippui paljain jaloin rannalla olevan mökin ovesta sisään, vaarallinen hypotermia oli jo pitkällä, mutta Veikko selviytyi hengissä. Harri joutui olemaan jäisessä vedessä yli tunnin. Hän ei selviytynyt. Kauempana näkyneet valot hämäsivät 20-vuotiaan Harrin ja 17-vuotiaan Veikon luulemaan, että siellä liikkuvat kelkat ovat kantavalla jäällä, mutta kelkat olivat todellisuudessa maalla sulan toisella puolella.

8 Joulukuun toisen päivän onnettomuudessa kapearakenneinen kelkka oli vanha, mutta sen kuljettaja sitäkin nuorempi, vain 9-vuotias. Jyrki oli saanut luvan ajaa moottorikelkalla pellolla. Kelkkaan

oli kytketty reki, jossa olivat 4-vuotias Liisa ja 7-vuotias Taavi. Kuljettaja suuntasi pois pelloilta ajaen ojanpiennarta pitkin. Yksityisen tien liittymässä Jyrki yritti nousta tielle jyrkähköä luiskaa pitkin, mutta kelkka kaatui ja poika jäi sen alle. Apua saatiin vasta puolen tunnin kuluttua. Jyrki menehtyi. Reki pysyi pystyssä, eivätkä siinä olleet lapset vammautuneet.

Vuosi 2008

1 Lauantai 26. tammikuuta oli sujunut hilpeissä merkeissä. Seurue oli kalastellut, vieraillut tuttavien luona ja nautiskellut miestä väkevempiä juomia. Tarja päätti lähteä kyläpaikasta moottorikelkalla etukäteen huvilalleen laittaakseen saunan lämpiämään. Vanhan kelkan syöpyneen umpion heittäjä valokeila yritti tunkea illan pimeään, kun 41-vuotias kuljettaja suunnisti kohti kotirantaa. Kelkka törmäsi mökin rannalla olevaan kiveen ja vasemmalla suksellaan rantalaituriin. Sen jälkeen kelkka osui neljän metrin päässä oleviin puuihin. Tarja jäi puiden väliin se-

lälleen. Tarjan veren alkoholipitoisuus oli 1,8 promillea.

2 Vladimir oli ensimmäinen viime vuonna menehtyneestä kahdesta ulkomaalaisesta. Onnettomuus oli tapahtunut jo edellisenä iltana 28.1., mutta sulaan ajanut kokenut 53-vuotias kelkkailija löydettiin helikopteri- ja koiraetsintöjen jälkeen vasta aamuyöllä. Vladimir oli lähtenyt pimeällä kelkkailemaan tuntemattomaan maastoon. Hän saapui jääalueelle, jonka pinta peitti muutaman sentin lumikerros. Paikka oli jokisuulla, joten veden liikkeen takia jääkerros oli pysynyt ohuena. Vladimirin kohtaloksi koitui kaksi kelkkailun suurta vaaratekijää: pimeys ja tuntematon maasto.

3 Risto ja Raimo olivat kahdestaan liikkeellä Raimon isän omistamalla moottorikelkalla ja saapuivat taajaman edustalla olevalle joen sulalle 6.2. aamupäivällä. Takana istuvaa Ristoa alkoi kiinnostaa sulan veden yli ajaminen, Raimo ei ollut yhtä innostunut ajatukses-

ta. Lopulta Raimo kuitenkin suosui ehdotukseen ja luovutti kelkan Riston ajettavaksi jääden itse pois kyydistä.

Urheilukelkan tehojen olisi periaatteessa pitänyt riittää sulan kohdan ylitykseen, mutta ratkaisevalla hetkellä tapahtui jotain, mitä ei olisi pitänyt tapahtua. Kuului outo ja voimakas ääni, jonka todennäköisesti aiheutti variaattorin hihnaan ryöpsähtänyt vesi. Se sai aikaan tilanteen, jossa moottorin tehoa ei välittynytkaan tarpeeksi telamatolle. Kelkka alkoi upota. Rannalla olivat yrittävät pelastaa vedessä olevan miehen, mutta virran imu oli voimakkaampi.

4 Vuoden neljäs turma sattui 9.2. iltayhdeksän jälkeen suuisessa säässä. Tero lähti moottorikelkallaan naapurihuvilalta. Järven jäällä oli kymmenen sentin kerros sohjoa ja paikoin irtolunta. Kuljettaja ylitti kapean salmen, jonka heikosta jäästä hän saattoi olla selvillä. Sellaiseen piti ajaa vauhdikkaasti. Salmen jälkeen kelkka osui rantaviivan tuntumassa ensin puiseen laiturin tolppaan ja kimposi siitä rantapenkereeseen. Törmäys puuhun koitui 37-vuotiaan kuljettajan kohtaloksi. Nopeutta oli aivan liikaa, ja promiliet olivat lukemassa 1,9.

5 Reijo oli kokenut kelkkamies. Hänelle tuli täydellisenä yllätyksenä se, että hyväkuntoisen uran poikki meni sula oja. Reijo oli lähtenyt ajelamaan 11.2. aamukymmenen aikaan ja ehti edetä viisikymmentä kilometriä. Kun sukset osuivat ojan vastapenkkaan, moottorikelkan 67-vuotias kuljettaja lensi satulasta. Ilmalento päättyi kasvot edellä hankeen. Kelkka putosi suoraan Reijon päälle, oikeanpuoleinen sukki jäi Reijon selkää vasten. Emme tiedä, menettikö Reijo hetkeksi tajuntansa, koska hän ei yrittänyt pois kelkan alta. Kasvot luntavastan makaava mies ei pystynyt hengittämään, ja hän tukehtui muutamassa minuutissa. Alkoholilla ei ollut osuutta tapahtumaan. Tilanne pääsi yllättämään kokeneen kelkkailijan.

6 Vihtori ajoi 22.2. kulkalla kapeaa paikallistietä, satoi lunta, päivä oli vielä valoisa. Tie alkoi kaartaa oikealle, edessä oli mäen harjanne. Kun moottorikelkan 47-vuotias kuljettaja havaitsi vastaan tulevan aura-auton, hän väisti oikealle. Ajopiirturin mukaan auton nopeus tilanteen alkaessa oli 40 km/h, kohtaamistilanteessa 10–20 km/h.

Ajorata oli erittäin kapea, tilaa 117 cm leveälle kulkalle jäi 130 cm. Ajoneuvot eivät osuneet toisiinsa, mutta nopea väistöliike aiheutti kelkan kaatumisen. Kuljettaja putosi kelkan kyydistä ja löi päänsä tiehen. Moottorikelkan nopeus kohtaamishetkellä oli 40–60 km/h. Jos Vihtorilla olisi ollut kypärä päässään, hän olisi saatanut selviytyä.

7 Kuusitoistavuotiaan Eskon kuolema pilvipoutaisena päivänä 4.3. oli erityisen surullinen tapaus. Nuorukainen oli hakenut kaverinsa Teemun tämän kotoa, ja poikien tarkoituksena oli mennä luistelemaan. Vastoin tavanomaista ajoreittiään Esko päätti oikaista. Päästäkseen toiselle puolelle maantietä hän ei noussut kulkallaan korkealle penkereelle, vaan jatkoi jäätyntä joen uomaa pitkin tarkoituksena ajaa tien toiselle puolelle maantiesillan alta.

Esko lähestyi matalaa sillan alustaa hiljaisella 20–30 km/h nopeudella, mutta kymmenen metriä ennen siltaa hän kiihdytti voimakkaasti. Lumipeitteessä suoraan edessä oli tieltä aura-auton jäälle heittävä pakkautunut kerros, joka toimi kuin hyppyrin nokka. Kun kelkan sukset osuivat siihen, kelkan etupää kohosi ylöspäin. Esko löi päänsä voimalla sillan palkkiin. Päässä ollut kypäräkään ei auttanut. Jääpeitteen ja sillanpalkin välinen korkeus oli 140 cm.

Takana istuneelle Teemulle ei käynyt kuinka. Nuoresta iästään huolimatta Esko oli melko kokenut kelkkailija. Kaasuttamisen syynä saattoi olla se, että hän näki sillan alla lumesta puhtaan, mustalta näyttävän jääkerroksen ja arveli sen olevan sulaa vettä tai erittäin ohutta jäätä, josta olisi pitänyt mennä vauhdilla.

8 Maaliskuun pilvipoutainen 15. päivä oli muuttunut illaksi jo tunteja sitten. Alla oli viikonlopuksi lainattu kelkka. Oli jo täysin pimeää, kun 29-vuotias Anssi ja 12-vuotias Sampo lähtivät vauhdikkaasti liikkeelle mökkialueen rannasta. Paikka oli kuljettajalle outo. Matka kesti vain 600 metriä. Anssi yritti kymmenen metriä ennen vastarantaa kääntää kelkkaa takaisin järven suuntaan, mutta nopeutta oli aivan liikaa. Kelkka lähti sivuluistoon ja törmäsi rantapenkkaan. Anssi ja Sampo osuivat jään ylle kaartuviin puun oksiin ja putosivat kyydistä. Anssin ilmalento pysähtyi rannalla oleviin puihin.

Vaikeasti loukkaantunut 12-vuotias Sampo raahautui onnettomuus-

Melkein puolet humalassa

■ KESKIMÄÄRIN kelkkaonnettomuuksissa on kuollut vuosittain 12 ihmistä. Viime vuosi oli harvinaisen synkkä. Toisaalta vuonna 1992 kuolleita oli 22 ja seuraavana vuonna 21. Vuosina 1992–1999 onnettomuuksissa menehtyi keskimäärin 14,5 ihmistä vuosittain. Kokonaisuutena kelkkailu ei ole muuttunut vaarallisemmaksi, koska myös kelkkojen määrä on kasvanut.

TM-numerossa 11/08 oli laaja artikkeli moottoripyörien kuolemankolareista vuosilta 2006 ja 2007. Näistä onnettomuuksista 81 prosenttia oli moottoripyöräilijöiden itsensä aiheuttamia. Kelkkaonnettomuuksissa vastaava prosenttiluku on 100 (aura-auton kuljettajaa ei syytetty Vihtorin kuolemasta, tapaus 6/2008).

Erityisen huolestuttavaa on rattijuoppojen osuus kelkkaturmissa. Kun moottoripyöräonnettomuuksissa rattijuoppojen osuus oli 7,5 prosenttia, moottorikelkkaonnettomuuksissa osuus oli huikeat 47 prosenttia. On ihmeellistä, että muut paikalla olijat eivät useinkaan yritä estää juopuneena olevan henkilön ajoon lähtemistä.

Kelkkaonnettomuuksissa kuolinssyy on usein, 30 prosentissa tapauksista, hukkuminen tai hypotermia. Ja näistä puolessa alkoholilla oli osuutta asiaan.

Suunnilleen puolet onnettomuuksista oli sellaisia, joissa kuljettaja ei ehinyt tehdä mitään onnettomuuden estämiseksi.

Kypärä olisi todennäköisesti pelastanut neljän ihmisen hengen vuosien 2006–08 onnettomuuksissa.

Moottorikelkkailijalle vaarallisimmat asiat ovat siis alkoholi, sulat ja heikot jäät, pimeys sekä tuntemattomat alueet.

Kuolemaan johtaneet kelkkaonnettomuudet

Vuosi	Kuolleita	Rekisteröityjä kelkkoja	Kuolleet 10 000 kelkkaa kohti
1999	13	88 022	1,5
2000	12	90 511	1,3
2001	13	93 486	1,4
2002	11	96 442	1,1
2003	9	97 936	0,9
2004	12	100 536	1,2
2005	12	103 776	1,2
2006	12	106 562	1,1
2007	8	108 519	0,7
2008	14	112 923	1,2

paikalta omin voimin noin 300 metriä kelkan tulosuuntaan. Avunhuudot kuultiin klo 23.40, onnettomuus oli tapahtunut klo 18–20 välillä. Onneksi lämpötila oli kolme astetta plussan puolella. Kelkka oli tehokas ja onnettomuudessa kuolleen kuljettajan ajokokemus vähäinen. Kuljettajan veressä oli 0,78 promillea alkoholia.

9 Arvella oli kiire kaverinsa Villen mökille. Hän ajoi osittain jää- ja osittain lumipolanteista yksityistietä 50–60 km/h nopeudella. Oli kevätpäivän tasaus 20.3. alkuiltapäivä, sää oli kirkas. Ennen mäen harjanetta kuljettaja kiihdytti nopeutta. Pienen alamäen jälkeen tie päättyi T-risteykseen. Kelkan 51-vuotiaalla kuljettajalla oli tarkoitus kääntyä oikealle. Hän suoritti tehojarrutuksen, mutta kelkka lähti sivuluistoon ja kaatui kyljelleen. Arvi putosi kyydistä ja löi päänsä jäiseen tiehen. Ar-

vin veressä oli 1,15 promillea alkoholia. Arvi ei käyttänyt kypärää, koska hänellä oli todistus, joka vapautti kypärän käytöstä. Tutkijalautakunnan mukaan kypärän käyttäminen olisi pelastanut miehen hengen.

10 Urpo kuoli 26.3. alkuillasta. Tapahtumahetkellä oli valoisa ja satoi lunta. Hän ajoi kulkallaan hiihtäjille tarkoitettulla ladulla ja lähestyi mäen harjannetta rekonstruktioaluskemien mukaan noin 70 km/h nopeudella. Kelkka nousi 21 metrin ilmalentoon ja osui maahan takaosallaan. Moottorikelkan 17-vuotias kuljettaja sinkoutui 22 metrin päähän, kelkka pari metriä kauemmas. Nuorukaisen kokeilunhalu vastahankitulla moottorikelkalla sai hänet ottamaan tietoisesti riskin, joka koitui kohtalokkaaksi.

11 Veljekset Markus ja Ilmari olivat päättäneet viettä viikon-

lopun mökillä kalastuksen ja moottorikelkkailun merkeissä. Lauantai-iltana 19.4. he lähtivät järven toiselle puolelle kyläilemään sukulaisten luokse. 44-vuotias Markus toimi kuljettajana. Hän oli kelkkailijana lähes kokematon ja halusi opetella ajamista. Kyläpaikassa nautittiin alkoholipitoisia juomia parin kolmen tunnin ajan. Markus lähti yllättäen paluumatkalle yksinään. Se päättyi pimeässä rajuun törmäämiseen kotimökin tuntumassa olleisiin isoihin koivuihin hieman ennen puolta yötä. Kuolema seurasi välittömästi. Törmäys oli niin hurja, että kypärän käyttämättömyydellä ei ollut merkitystä. Markuksen veressä oli 1,8 promillea alkoholia.

12 Seuraavana päivänä 20.4. iltapäivällä kuoli 43-vuotias Patrick. Onnettomuus tapahtui 2,40 metriä leveällä virallisella moottorikelkkareitillä kirkkaassa päivän-

valossa. Suomalaisen oppaan vetämä, ulkomaalaisista koostunut safari oli edennyt aamupäivällä noin sata kilometriä ja lähti tauon jälkeen paluumatkalle. Heillä oli käytössään tehokkaat moottorikelkat. Patrick ajoi letkassa toiseksi viimeisenä. Vasemmalle kaartuvassa mutkassa hänen kelkkansa jatkoi suoraan ja osui reitin vieressä kasvaviin puihin. Noin viiden metrin ilmalennon jälkeen moottorikelkka iskeytyi keula edellä metrin paksuiseen nuoskalumeen. Äkkipysäys heitti kuljettajan etuviistoon vasemmalle suoraan päin puuta.

Patrick oli kokematon kelkkailija. Vauhtia oli ollut liian paljon. Reitillä suurin sallittu nopeus on 60 km/h. Kuinka kovaa Patrick oli mennyt letkan mukana, sitä emme tarkalleen tiedä. Joka tapauksessa tutkijalautakunta kirjasi turvallisuuden parannusehdotuksiin nopeusvalvonnan tarpeellisuuden.

13 Samana päivänä kuin Patrick menehtyi myös 25-vuotias Ossi. Sää oli kirkas, todennäköisesti oli jo alkanut hämärtaa. Tarkkaa onnettomuuden ajankohtaa ei tiedetä, sillä Ossi löydettiin illalla makaamasta kaatuneen moottorikelkkansa vierestä. Hän ei ollut selvin päin, promilleja oli 1,7. Ossi oli ajanut paikallista kelkkauraa pitkin mökiltä kotiaan kohti. Ossi ohjautui pois uralta kulkusuunnassaan vasemmalle. Hän ehti ajaa uran vieressä noin 20 metriä, ennen kuin kelkka osui urasta puolentoista metrin etäisyydellä olevaan kiveen. Kivi oli lumen pinna-
nasta noin viisi senttimetriä.

Kun 30 cm lumen alla kulkeva moottorikelkka osui kiveen, kivi toimi hyppyrin lailla. Kelkka lensi ilmassa kymmenen metriä. Alastuloa seurasi vielä kaksi muuta ilmalentoa, joista jälkimmäisessä kelkka osui maahan tela edellä. Tämän jälkeen kelkka pyöri ympäri useita

▲ ALKOHOLILLA on kelkkakuolemissa luvattoman suuri osa. Tässä Kuusamon Rukalla suoritettussa puhallusratsiassa kaikki on kunnossa, ja poliisi toivottaa kuljettajalle hyvää matkaa.

kertoja pysähtyen 48 metrin päähän kivistä.

14 Torstaina 24.4. menehtyi Oskari. Edellinen päivä oli kulunut Kalevin kanssa moottorikelkoilla ajellessa. Sitten miehet alkoivat istua iltana pitkän kaavan mukaan. Kuutamoisena aamuyönä mökilleen jäätä pitkin suuntaava Oskari ajautui pois uralta. Hän lähti ajamaan rantaviivan tuntumassa ja ehti edetä puolisen kilometriä. Sitten edessä oli voimalaitoksen alakanava, 30 metriä leveä ja useita satoja metrejä pitkä sula. Mies ajoi sulaan. Hukkuessaan Oskarin veressä oli alkoholia 2,2 promillea. zzz